

Cestovní kancelář, agentura, činnost

- Goelden Richie: Podnik/osoba prodávající individuální služby/kombinaci služeb – Tour operator/Reiseveranstalter
- 159/1999Sb prodejce
- Cestovní agentura – jednotlivé služby, ne zájezd – Tour agency/Reiseburo - zprostředkovatel
- Zájezd – kombinace služeb/víc jak 24 hod/noc/
  - Doprava
  - Ubytování
  - Jiné služby/cena alespoň 20%
  - Kombinace sestavené na základě objednávky – forfaity /dynamické balíčky

Zájezd

ANO

- Doprava + program v místě 20% + 24h vč vstupného
- Doprava
- Ubytování + doplněk (snídaně)
- Stravování
- Wellness a lázeňské pobyty
- 1.4. 2012

NE

- Fakultativní služby (výlety, obědy, ..)
- Pozdější dokoupení dopravního spojení
- Jednodenní výlety do 24h
- Kombinace ubytování a dopravy (transfer)
- Doplnkové nabídky ubytovatele
- Kombinace prodávaná jinému podnikateli za účelem podnikání
- Kombinace, které nesplňují znaky živnost. Podnikání
- Wellness a lázeňské pobyty –léčebný /rehab. Účel
- Slevomat - kupon

Zájezd

Historie

- Samostudium
- **Management cestovních kanceláří a agentur**

Legislativa

- Samostudium
- Podmínky věk nad 18 let
- Právní způsobilost
- Trestní bezúhonnost
- Živnost volná – odborná způsobilost
- ČR x EU
- Směrnice o souborných službách 314/1190/EHS – cesty, pobyty, zájezdy
- 123/2006/ES
- Cestovní kancelář + agentura

Timesharing

- Pronájem nemovitostí na časové úseky – cestovní kluby
- Nekalé praktiky, kupuje si právo užívat nemovitost + povinnosti vlastníka

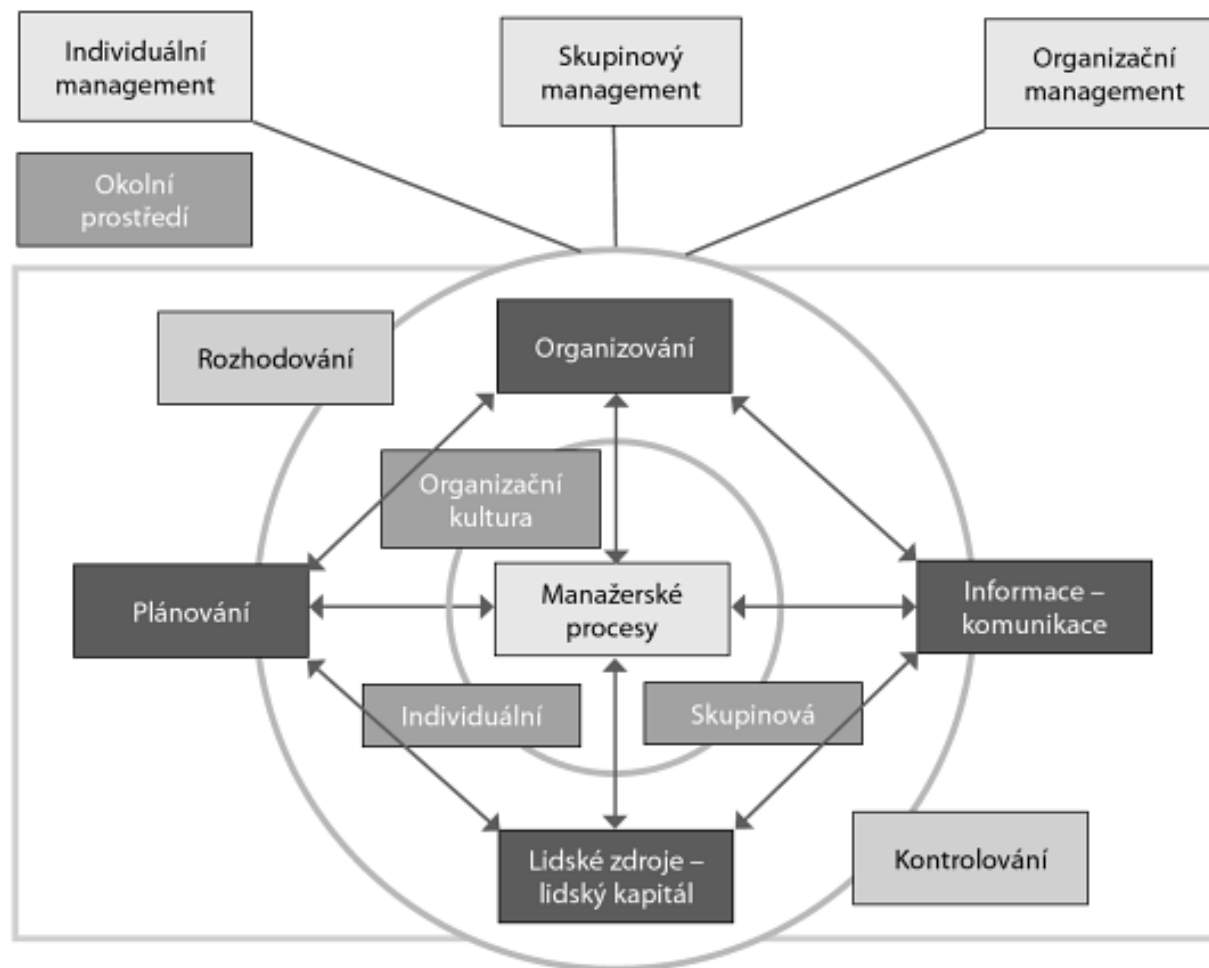
Cestovní smlouva

- Občanský zákoník
- Obsah – samostudium
- Cena, podmínky, změny, odstoupení
- Black list letecké dopravy/identita

Sdružení cestovních kanceláří

- Úloha podnikatelských sdružení
- Ovlivňování legislativních pravidel
- Vztahy k regionálním/státním orgánům
- Zásady dodavatelů/spolupráce
- Kultivace, etika podnikání
- Výchova/vzdělávání pracovníků v oboru
- Asociace cestovních kanceláří ČR
- Asociace českých cestovních kanceláří a agentur
- Unie cestovních agentur

Mortonův model řízení

Faktory vnitřního prostředí

- Vnitřní audit
- Kvalita lidských zdrojů
- Stakeholders/shareholders

Faktory mikroprostředí

Spotřeba – cestovní kanceláře, agentury a průvodci (mil. CZK)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pasivní turismus								
Celková spotřeba	64 998	65 396	66 877	70 181	81 225	87 336	77 251	67 624
CK/CA a průvodci	1 903	1 921	1 765	1 793	2 123	2 289	2 052	2 226
<i>Index růstu</i>	100 %	101 %	92 %	102 %	118 %	108 %	90 %	108 %
Podíl na celkové spotřebě	2,9 %	2,9 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %	2,7 %	3,3 %
Aktivní turismus								
Celková spotřeba	112 434	133 020	138 043	141 500	146 120	136 524	125 051	113 479
CK/CA a průvodci	303	352	363	370	415	396	400	462
<i>Index růstu</i>	100 %	116 %	103 %	102 %	112 %	95 %	101 %	116 %
Podíl na celkové spotřebě	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,4 %
Domácí turismus								
Celková spotřeba	87 433	93 667	97 406	98 884	104 821	107 825	104 116	100 536
CK/CA a průvodci	5 361	5 571	5 592	5 716	6 704	7 354	6 396	6 092
<i>Index růstu</i>	100 %	104 %	100 %	102 %	117 %	110 %	87 %	95 %
Podíl na celkové spotřebě	6,1 %	5,9 %	5,7 %	5,8 %	6,4 %	6,8 %	6,1 %	6,1 %

CELKEM – celková spotřeba	264 866	292 083	302 326	310 564	332 166	331 685	306 418	281 640
Celkem – CK/CA a průvodci	7 567	7 843	7 721	7 879	9 242	10 038	8 847	8 779
<i>Index růstu</i>	100 %	104 %	98 %	102 %	117 %	109 %	88 %	99 %
Podíl na celkové spotřebě	2,9 %	2,7 %	2,6 %	2,5 %	2,8 %	3,0 %	2,9 %	3,1 %

Faktory makroprostředí

- Sociokulturní, ekonomické, technologické, demografické
- Statický a dynamický přístup
- Objekty, subjekty, management/ vývoj
- Pasivní x aktivní turismus (in/outcomming) legislativa (EU)

Příklad 2.1 Trh organizovaného pasivního turismu v České republice

V roce 2011 podnikli obyvatelé České republiky **4,252 mil. delších cest** (cesty s min. 4 přenocováními), z toho 50 % si organizovali individuálně. Podíl zájezdů koupený přes cestovní kancelář či agenturu dosahoval asi **45 % všech delších cest (1,9 mil. cest)**. Nákup jednotlivých služeb přes cestovní kancelář či agentury byl zanedbatelný a dosahoval pouze asi 4 % (necelých 180 tis. cest). Přes 60 % zájezdů bylo realizováno ve 3. čtvrtletí roku 2011. Na základě údajů ČSÚ za období 2005–2011 lze konstatovat **mírný trend zvyšování podílu individuálně organizovaných delších cest** a kolísání podílu zájezdů na delších cestách kolem 45 %. Delší cesty v pasivním turismu organizované jako zájezd vykazují většinou délku přenocování 8–14 nocí, nadprůměrné užití letadla jako dopravního prostředku a naprostá většina (asi 90 %) zahrnuje hotelové služby. Průměrná cena zájezdu je asi o 20 % vyšší než průměrná cena jedné delší cesty bez ohledu na způsob její organizace.

Zdroj: vlastní s využitím informací z ČSÚ

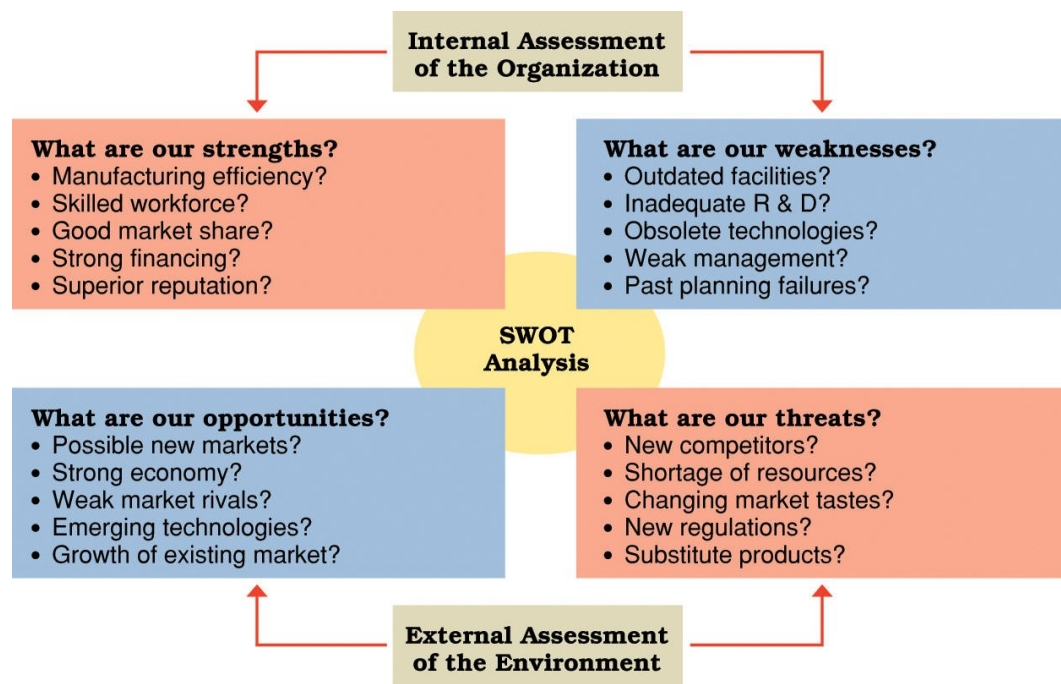
Příklad 2.2 Šíře odpovědnosti cestovní kanceláře za vadné plnění – nová úprava

Příkladem vymezení šíře odpovědnosti cestovní kanceláře Evropským soudním dvorem (ESD) je rozsudek ve věci C-168/00 Simone Leitner v. TUI Deutschland GmbH&Co.KG ze dne 12. března 2002. Leitnerovi zakoupili u cestovní kanceláře TUI dvoutýdenní all inclusive pobyt v tureckém Side na období od 4. do 18. července 1997 v zařízení Club Robinson Pamfiliya. Asi po jednom týdnu začala jejich desetiletá dcera Simone projevovat příznaky onemocnění salmonelou jako důsledek jídla podávaného v klubu (podobné příznaky vykazovalo několik dalších klientů). Ošetřování dcery trvalo do konce pobytu a nemoc pokračovala i po jeho skončení. Asi tři týdny po skončení pobytu poslali Leitnerovi **reklamaci do cestovní kanceláře**, a když nedostali žádnou odpověď, rozhodla se Simone prostřednictvím svých rodičů požadovat náhradu vniklé škody a újmu 25 000 ATS. Argumentovala článkem 5 (2) směrnice 90/314/EHS, podle něhož může být stanoven smluvní limit na odpovědnost způsobenou v případě nehmotné škody vyplývající z neposkytnutí nebo vadného poskytnutí služeb v rámci zájezdu. Pak tedy musí být podle **žalovatelky i nehmotná škoda (psychická újma) předmětem kompenzace**.

V řízení o předběžné otázce (čl. 234 Smlouvy o evropském společenství) ESD judikoval, že **pojem škoda musí být vzhledem k textu a účelu směrnice** (článek 5 směrnice 90/314/EHS) vykládán tak, že **obsahuje i újmu na nehmotných statcích, včetně psychické újmy** („ušlé potěšení“ z dovolené, „*entgangene Urlaubsfreude*“, „*loss of enjoyment of the hooliday*“), která byla vyvolána nesplněním či vadným splněním poskytovatele služeb, které upravuje směrnice. ESD odkazuje na ustanovení preambule směrnice, v němž je zdůrazněno jako hlavní účel směrnice snižování rozdílů mezi národními úpravami, které za současného stavu vedou k vytváření nerovných podmínek pro činnost touroperatorů. Pokud by v některých státech byla kompenzována nehmotná škoda a v některých nikoliv, vedlo by to k narušení konkurence na trhu. ESD konstatoval jako další z cílů směrnice ochranu spotřebitele, a tedy i **nutnost náhrady nejen hmotných, ale i nehmotných škod plynoucích ze ztráty potěšení z dovolené jako podstatného atributu dovolené vůbec**. ESD odkázal na implicitní uznání existence práva na kompenzaci v případě jiné než osobní újmy, včetně nehmotné škody (včetně psychické újmy).

Důsledky judikátu ESD se odráží i v nové úpravě koncepce odpovědnosti za škodu v České republice (nový občanský zákoník). Koncept odpovědnosti za škodu má Česká republika v současné době upraven stejně jako Rakousko, a obsahově se tedy liší od evropské koncepce. Přestože současná úprava odpovědnosti za nehmotnou škodu není v České republice přesvědčivá, vzhledem k **aplikační přednosti evropského práva v národním právním řádu** i zde platí **evropská koncepce odpovědnosti za škodu** zahrnující též nehmotnou, psychickou újmu. Nový občanský zákoník, který vstoupí v účinnost 1. ledna 2014 a který nově upravuje cestovní smlouvu jako **smlouvu o zájezdu**, řeší v § 2543 náhradu škody následovně: „*Při porušení povinnosti, za niž odpovídá, nahradí pořadatel zákazníkovi vedle škody na majetku také újmu za narušení dovolené, zejména byl-li zájezd zmařen nebo podstatně zkrácen.*“ Právo na náhradu ušlé radosti z dovolené je však spojeno pouze se zájezdy, jejichž předmětem je dovolená a relaxace, nikoliv např. účast na konferenci, školení.

SWOT

1. Analýza makro (marketingového) prostředí.

- **Analýza ekonomického prostředí** – vývoj HDP, vývoj daňového zatížení, vývoj devizového kurzu, prognóza cenového vývoje, nezaměstnanosti, vývoj cen ropy, vývoj spotřeby, podíl obyvatel využívající služeb cestovních kanceláří a další.
  - **Analýza ekologického prostředí** – ochota klientů platit za udržitelné produkty, legislativa na ochranu životního prostředí a další.
  - **Analýza technologického prostředí** – zavádění nových informačních systémů, využití nových způsobů dopravy pro klienty, vývoj počtu uživatelů mobilního připojení k internetu apod.
  - **Analýza politického prostředí** – přínosy politiky turismu pro činnost cestovní kanceláře a agentury, daňové předpisy upravující jednotlivé typy daní, vízová povinnost, riziková teritoria a další.
  - **Analýza legislativního prostředí** – např. vývoj legislativy na ochranu spotřebitele (příklad 2.2), bezpečnost a ochrana zdraví při práci.
  - **Analýza sociálně-kulturního prostředí** – specifika prostředí, v němž cestovní kancelář operuje nebo se chystá operovat (příklad 2.3). Analýza sociálně-kulturního prostředí je podstatná pro pochopení chování a rozhodování nejen klientů, ale i obchodních partnerů a v případě působení cestovní kanceláře (agentury) na zahraničním trhu i zaměstnanců (viz následující pasáž Interkulturální management).
  - **Demografická analýza** – vývoj počtu a demografické struktury obyvatel.
- ## 2. Analýza spolupracovníků a dodavatelů
- včetně rozboru klíčových dodavatelů, problematických dodavatelů služeb a rozboru podmínek spolupráce.
- ## 3. Analýza konkurence a konkurenceschopnosti firmy
- zahrnuje zkoumání tržních podílů a cílů konkurenčních subjektů, konkurenčních strategií, rozbor přednosti a slabých stránek konkurenčních firem, včetně rozboru marketingového mixu. Zjišťování dat o konkurenci je velmi obtížné, avšak lze využít např. metodu mystery checking, výročních zpráv, informací o nabídce konkurentů (katalogy, internetové stránky). Z hlediska typů konkurence existuje **konkurence přímá** (např. jiná cestovní kancelář nabízející obdobný produkt) a **nepřímá** (možnost trávit čas a vynaložit finanční prostředky za jiné služby).
- ## 4. Analýza umístění (lokace) cestovní kanceláře (agentury)
- má dvě roviny: jednak rovinu umístění ve smyslu vnímání firmy a rovinu skutečného fyzického umístění firmy a jejich poboček.
- ## 5. Analýza tržního potenciálu firmy
- zahrnuje analýzu stávajících (minulých) klientů a klientů potenciálních, ať už koncových klientů, či zprostředkovatelů služeb. Cílem je udržet si stávajícího klienta a přimět ho k opakovanému nákupu produktu cestovní kanceláře (agentury).
- ## 6. Analýza služeb (produktů) firmy
- založená na silných a slabých stránkách produktu cestovní kanceláře a agentury. Analýza produktu a analýza ceny znamená především analýzu hlavních produktů na jednotlivých zdrojových trzích (segmentech), poměru cena/kvalita nabízeného produktu, možnosti inovace a lepšího přizpůsobení produktu cílovému trhu.
- ## 7. Analýza marketingové pozice a plánu včetně závěrečné SWOT analýzy.

Interkulturální management

- Jazyk
- Sociální skupiny
- Vzdělání
- Právní předpisy
- Politika a ekonomie
- Materiální kultura
- Hodnoty a názory
- Náboženství a víra

Plánování – cíl: zvyšování produktivity

- Marketing
  - Inovace
  - Lidské zdroje
  - Finanční zdroje
  - Materiální zdroje
  - Produktivita
  - Sociální odpovědnost
  - **Požadavky na zisk**
- Inovace – změna poptávky, produktu, předpokládané změny chování, realizovaná hodnota, procesů, dovedností, činností
  - Lidské zdroje, informace – vzdělávání, IT
  - Management znalostí
  - Měření produktivity – počet klientů, obrát vs. Spokojenost klientů, vnímání hodnoty
  - „3E“ měření
    - Economy - hospodárnost
    - Effectivness – účinnost – dělat věci správně
    - Efficiency – výstup na jednotku - výkonnost

Strategický management

- 3 modely řízení
  - Plánovací
  - Vizionářský
  - Učící se model

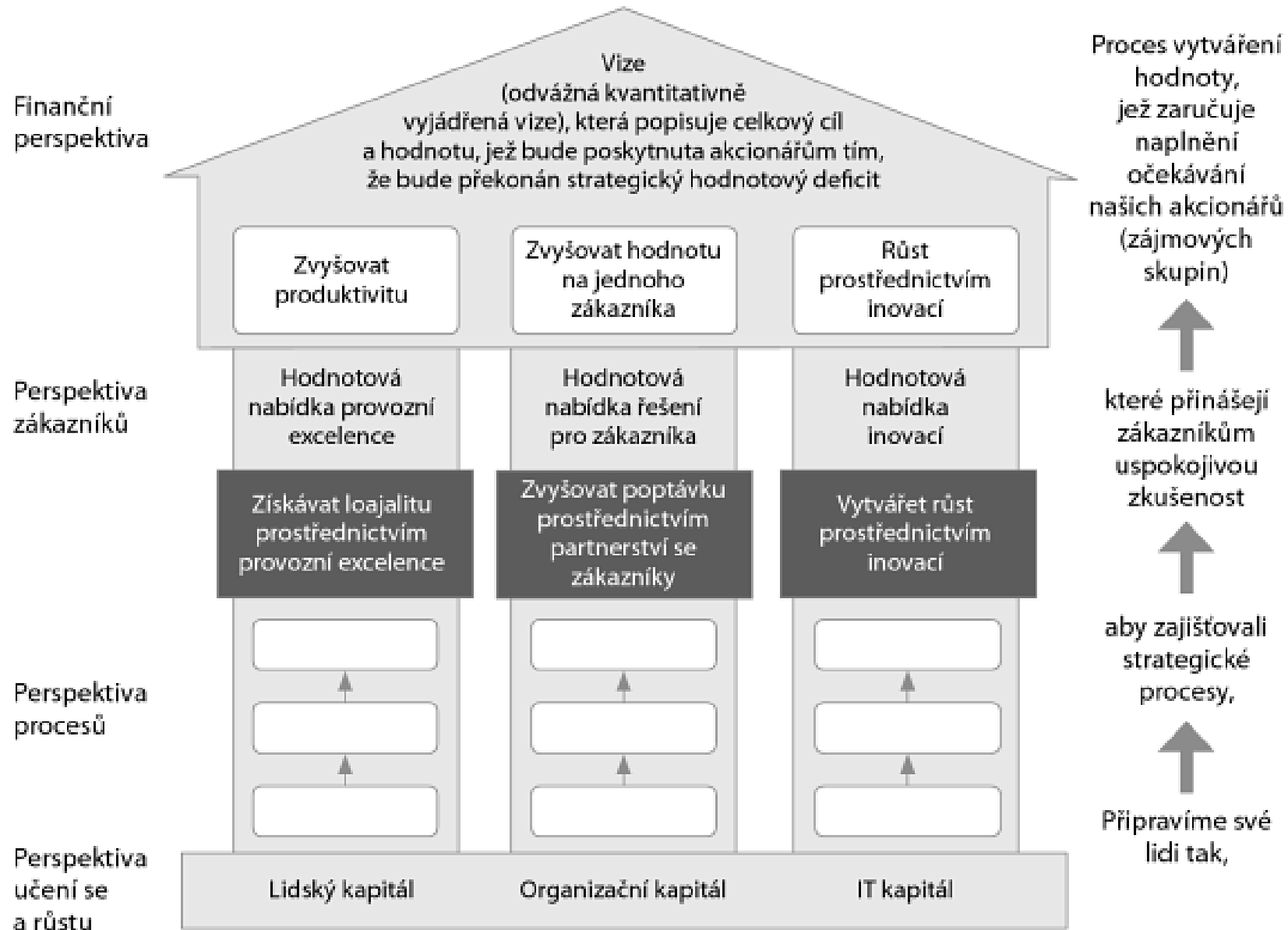
Metody strategického managementu

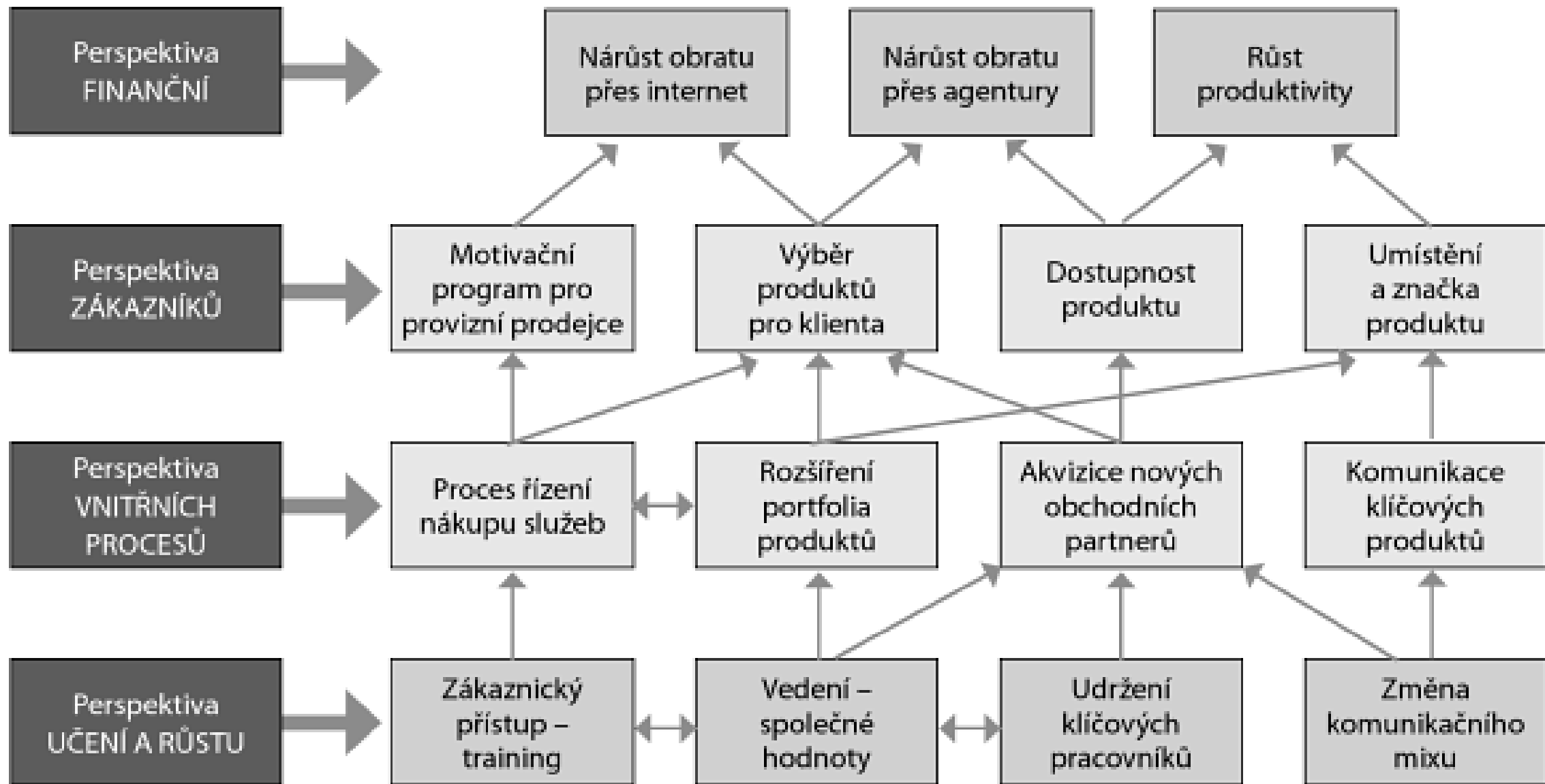
- 4 dimenze strategického myšlení (vizualizace, myšlení, rozhodování, konkurenční výhody)
- Mapy strategie
- Model BSC (Kaplan, Norton)
- SWOT, PESTLE, benchmarking, TALC, ...
- 4 perspektivy: finanční, klientů, vnitřních procesů (distribuční cesty, inovace), učení se a růstu

Skupiny metod strategie

- Poziční strategie a niky – 5 konkurenčních sil, analýza hodnotového řetězce, zdroje, konkurenční výhody, jedna hlavní podnikatelská činnost, plánování scénářů
- Produktivita a jakost – kalkulace nákladů/čas/dílčí aktivity (TQM – six sigma), reengineering

Strategii tvoří několik souběžných a doplňujících se témat

<p>VNITŘNÍ FAKTORY</p> <p>VNĚJŠÍ FAKTORY</p>	<p>Vnitřní síly (S)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primární atraktivita • cenová úroveň • know-how manažerů • geografická poloha • bezpečnost • a další 	<p>Vnitřní slabiny (W)</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná infrastruktura • nedostatečné know-how manažerů • slabé partnerství • a další
<p>Vnější příležitosti (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rostoucí sklon k účasti na turismu • možnost čerpání z fondů EU • a další 	<p>S–O STRATEGIE (maxi/maxi strategie)</p>	<p>W–O STRATEGIE (mini/maxi strategie)</p>
<p>Vnější hrozby (T)</p> <ul style="list-style-type: none"> • vývoj světové ekonomiky • bezpečnostní rizika • zhoršené vnímání • a další 	<p>S–T STRATEGIE (maxi/mini strategie)</p>	<p>W–T STRATEGIE (mini/mini strategie)</p>

Zdroj: přizpůsobeno podle [31, s. 71]

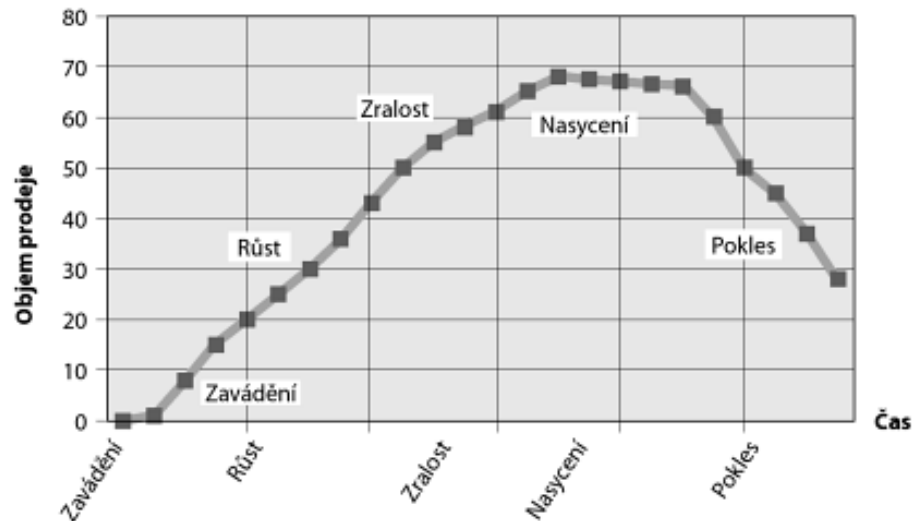
Pestle analýza

- Předchází mark. Procesu
- Politická síla
- Ekonomická síla
- Sociokulturní síla
- Technická a technologická síla
- Legislativní faktory
- Ekologické faktory

Benchmarking

- Porovnávání, analýza
- Vstupy, výstupy, procesy, metody
- Konkurence
- Být nejlepší z nejlepších
- Hledání nejlepších praktik a postupů v odvětví které vedou k dosažení vynikajících výsledků díky zavádění uvedených nejlepších praktik

PLC – destinace, trh, segmenty

- Strategie modifikovaného trhu – získání nových trhů, marketing
- Strategie modifikovaného produktu
- Strategie modifikovaného marketingového mixu
- Produkty ve stadiu poklesu (renovace, klienti, distribuce, umístění)

Ansofova matice

Tab. 2.6 Devět způsobů vytváření poptávky podle Ansoffa – příjezdový turismus

PRODUKTY CESTOVNÍ KANCELÁŘE/AGENTURY			
	Existující	Modifikované	Nové
TRHY	Pronikání na trh Nabídka stávajících produktů stávajícím klientům cestovní kanceláře (agentury)	Modifikace produktu Přizpůsobení produktů a jejich nabídka stávajícím klientům cestovní kanceláře (agentury)	Tvorba nových produktů Tvorba nových produktů přítažlivých pro stávající klienty cestovní kanceláře (agentury)
	Geografická expanze Vyhledávání nových zdrojových trhů a nabízení stávajících produktů	Geografická expanze Vyhledávání nových zdrojových trhů a nabízení přizpůsobených produktů	Geografická expanze Sestavování nových produktů na základě požadavků nových geografických trhů
	Invaze do nových segmentů Vyhledávání nových cílových skupin a nabízení stávajících produktů	Nabídka a prodej modifikovaných produktů na nových trzích	Diverzifikace Sestavování nových produktů a jejich nabízení novým cílovým skupinám

Zdroj: přizpůsobeno podle [26, s. 63]

- Technika plánování strategie
- Segmentace trhu
- Zacílení
- Umístování
- Nikový trh
- CRM – customer relationship management

- Monika, P., Eva, M., Milan, K., Ondřej, K., & Josef, Š. (2012). *Management cestovních kanceláří a agentur*. Grada Publishing as.
- Holešinská, A. (2010). Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu.
- Kateřina, R., Michal, B., & Ida, V. (2011). *Cestovní ruch-podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Grada Publishing as.
- Palatková, M. (2006). *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Grada Publishing as.